

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul legii pentru modificarea și completarea
Legii nr.345-XV din 25.07.2003 cu privire la apărarea națională

Ministerul Apărării a elaborat proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii nr.345-XV din 25.07.2003 cu privire la apărarea națională pentru executarea Deciziei Consiliului Suprem de Securitate din 23 martie 2015 și realizarea obiectivelor din secțiunea B. ”*Securitate și apărare*”, Capitolul II al Programului de activitate al Guvernului Republicii Moldova 2016-2018, realizarea acțiunii privind „elaborarea și aprobarea Legii în vederea republicării Legii nr. 345-XV din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională”, din art. 7 „Prevenirea conflictelor și gestionarea situațiilor de criză” al Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană. Proiectul de lege prezentat urmează să asigure cadrul legal pentru:

- crearea unui mecanism integrat de planificare a apărării naționale, consolidarea capacităților de management al securității și apărării naționale în situații de criză, precum și sporirea capacităților, a eficienței și a transparenței instituțiilor din sectorul de apărare;
- revizuirea structurii, atribuțiilor, responsabilităților și a modului de luare a deciziilor în guvernarea sistemului de apărare națională;
- consolidarea capacităților forțelor sistemului național de apărare în gestionarea situațiilor de criză, precum și dezvoltarea și perfecționarea interacțiunii dintre ele;
- consolidarea controlului democratic asupra forțelor armate;
- dezvoltarea capacităților de informații militare în scopul apărării naționale și implementarea programelor de asigurare a securității informaționale și apărării cibernetice, etc.

Proiectul nominalizat se bazează pe conceptul că apărarea națională trebuie să fie garantată de o politică externă activă și eficientă *asistată de forțele sistemului național de apărare credibile și capabile* să riposteze la amenințări și folosirea forței militare împotriva țării. Promptitudinea apărării naționale trebuie să fie în concordanță cu evoluția mediului actual de securitate. Acest lucru necesită capacități eficiente de avertizare timpurie, de realizare a imaginii unice a situației, în timp real, de acțiune oportună și eficientă în orice situație, cât și un sistem stabil și eficient de conducere, comandă și control.

Proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii nr.345-XV din 25.07.2003 cu privire la apărarea națională își propune ca scop:

- 1) reglementarea și realizarea planificării, organizării, pregătirii și întrebuintării forțelor destinate apărării pentru asigurarea apărării naționale;
- 2) ajustarea atribuțiilor Parlamentului, Guvernului și Președintelui Republicii Moldova, Ministerului Apărării și altor autorități publice cu atribuții în domeniul apărării;
- 3) înlăturarea discrepanțelor, lacunelor existente în reglementarea legală a atribuțiilor, responsabilităților autorităților publice în asigurarea apărării naționale.

Proiectul de lege nominalizat conține următoarele prevederi inovatorii:

1. Prezintă conceptul de conducere la nivel politic, politico-militar și militar.

Conducerea politică se realizează de către autoritățile publice constituționale, care fundamentează și elaborează decizii politice cu privire la apărarea națională și stabilesc obiectivele de apărare națională. Conducerea politico-militară se realizează de către Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Apărării în calitate de generalizator al acțiunilor desfășurate în scopul asigurării capacității de apărare a statului, prin elaborarea politicilor și strategiilor necesare îndeplinirii obiectivelor apărării naționale și stabilirea modului concret în care se realizează capabilitățile de apărare, cu alocarea resurselor disponibile în conformitate cu prioritățile existente. Conducerea militară, în contextul prezentei legi, este vizată de autorii proiectului sub forma procesului prin care, pe timp de pace, Marele Stat Major al Armatei Naționale, redenumit Statul Major General, realizează și întrebuințează capabilitățile de apărare existente, în vederea executării misiunilor stabilite forțelor sistemului național de apărare.

Proiectul prevede că principiul controlului civil democratic asupra forțelor sistemului național de apărare, actul de comandă militară, se realizează de la Președintele Republicii Moldova - Comandant Suprem al Forțelor Armate spre Ministrul apărării, locțiitor al Comandantului Suprem al Forțelor Armate, prin intermediul șefului Statului Major General.

2. Specifică și ajustează atribuțiile Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului, Ministerului Apărării, prin completarea responsabilităților: Parlamentului cu atribuții de aprobare a Strategiei Securității Naționale și Strategiei Naționale a Apărării, a legii privind organizarea și funcționarea structurilor centrale, altor structuri și forțe subordonate Ministerului Apărării; Președintelui Republicii Moldova cu atribuții de prezentare spre aprobare la Parlament a proiectului Strategiei Securității Naționale, Strategiei Naționale de Apărare și de aprobare a proiectului Strategiei Militare a Republicii Moldova; Guvernului cu atribuții de elaborare și prezentare Președintelui Republicii Moldova a proiectului Strategiei Naționale a Apărării; Ministerului Apărării cu atribuții de elaborare și prezentare spre aprobare de către Președinte a proiectului Strategiei Militare a Republicii Moldova și a Analizei Strategice a Apărării.

Proiectul prevede conducerea Forțelor Armate și a altor forțe ale sistemului național de apărare în stare de urgență, de criză, de asediu și de război, de către Comandamentul Suprem al sistemului național de apărare în frunte cu Președintele Republicii Moldova – Comandant Suprem al Forțelor Armate, implicând toate structurile respective, fără a favoriza una din ele.

Totodată, proiectul conține noi prevederi în ceea ce privește candidatura șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale, în calitate de *șef al Statului Major General*, care conduce cu Statul Major General al Forțelor Armate, fiind persoana cu cea mai înaltă funcție de conducere în Armata Națională și grad militar în stat. Șeful SMG este numit de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Ministrului Apărării, cu avizul Prim-ministrului pentru o perioadă de 4 ani, cu posibilitatea prelungirii cu pînă la 2 ani și poate fi eliberat, inclusiv și înainte de expirare a termenului de numire în funcție în conformitate cu legislația în vigoare.

3. Expune într-un Capitol aparte (IV), denumit *Forțele Sistemului Național de Apărare* a prevederilor ce țin de competențele forțelor sistemului național de apărare.

Urmare a demilitarizării structurilor, care intrau în componența Forțelor Armate la momentul aprobării Legii cu privire la apărare națională în redacția actuală, din componența acestora deja au fost excluse Trupele de Grăniceri alias Poliția de Frontieră și se promovează ideea demilitarizării Trupelor de Carabinieri. Acest fapt a dus la apariția unui șir de lacune și neclarități în partea ce vizează asigurarea apărării naționale. Reieșind din aceste considerente, în scopul evitării situațiilor similare, legea cu privire la apărarea națională în redacție nouă operează cu noțiunea de Forțe ale sistemului național de apărare, care constau din Forțele Armate și alte forțe cu atribuții în domeniul apărării.

Totodată, în categoria altor forțe cu atribuții în domeniul apărării sunt calificate toate structurile de forțe legal create în Republica Moldova, astfel, aici se regăsesc structurile Ministerului Afacerilor Interne, cum ar fi de exemplu Poliția de Frontieră sau Trupele de Carabinieri, subdiviziunile de forță ale Ministerului Justiției, ale Serviciului de Informații și Securitate, Serviciul Protecție și Pază de Stat și alte formațiuni de forță care sunt sau vor fi ulterior create, în condițiile legii, pe teritoriul Republicii Moldova. Este de remarcat că în categoria altor forțe în cazuri speciale pot fi incluse și companiile de pază privată.

Republica Moldova urmează a fi, de asemenea, ***pregătită să angajeze capacitățile sale de apărare prin intermediul forțelor sistemului național de apărare pentru a sprijini alte autorități publice*** în vederea asigurării funcțiilor vitale ale societății, atât în țară, cât și în străinătate. Practica deja a demonstrat că operațiunile viitoare nu trebuie doar să fie desfășurate în comun, ci și integrate. În acest sens, va fi necesar ca Forțele Armate să interacționeze la nivel tactic cu forțe și entități care aparțin altor ministere.

Urmărind practica partenerilor noștri externi, în special a Uniunii Europene, prin prisma Politicii de Securitate și Apărare Comună (PSAC), în vederea asigurării capacităților defensive ale statului nostru, ***folosirea Forțelor Armate (FA) urmează a fi privită în funcție de cazuri de pericole existente în adresa securității militare naționale***, cum ar fi de exemplu:

- Conflict armat (internațional, regional, intern) – cu autorizarea folosirii Forțelor Armate de către Parlament;
- Lichidarea consecințelor situațiilor excepționale – cu autorizarea implicării Armatei Naționale de către Guvernul Republicii Moldova;
- Managementul situațiilor de criză – cu transferul de autoritate de la Parlament către Președintele Republicii Moldova în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, sau Guvernului;
- Operații/misiuni internaționale/multinaționale – cu determinarea responsabilităților autorităților statului în acest domeniu.

Astfel, în prezent prin participarea unor structuri militare ale Republicii Moldova la misiuni diverse în afara țării, fie sub egida ONU, fie ca partener al UE sau NATO se realizează atât o promovare a intereselor naționale fundamentale, cât și o contribuție la efortul internațional de consolidare a păcii și stabilității în lume.

4. Propune revizuirea competenței Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului și Guvernului în aprobarea implicării Armatei Naționale în soluționarea problemelor ce nu țin nemijlocit de apărarea statului. Practica a demonstrat că la survenirea situațiilor excepționale, pentru asigurarea securității populației și lichidarea consecințelor calamităților naturale, măsurile de rigoare urmează a fi întreprinse imediat, iar emiterea Decretului Președintelui sau a Hotărârii Parlamentului, în condițiile tehnicii legislative, duce la o tergiversare inadmisibilă. Prevederile vizate au scopul de a exclude această procedură de luarea a deciziilor. Mai mult decât atât, în proiect se prevede expres obligațiunea statului de a rambursa, în volum deplin, din bugetul de stat cheltuielile derivate din întrebuințarea Forțelor Armate în soluționarea problemelor ce nu țin nemijlocit de apărarea statului.

5. Promovează și stabilește o cooperare permanentă în domeniul apărării între autoritățile administrației publice centrale, locale, persoane juridice și populație în partea ce vizează asigurarea necesităților de apărare națională. În acest cadru, actorii stipulați în lege se angajează să-și dezvolte, și mai intens, capacitatea de apărare și să pună la dispoziția forțelor sistemului național de apărare toate resursele și mijloacele necesare îndeplinirii misiunilor încredințate. În acest sens, în Capitolul V¹, denumit **Resursele Sistemului Național de Apărare** al proiectului propus spre avizare, au fost revizuite integral atribuțiile altor autorități publice, persoanelor juridice de drept public și privat, precum și obligațiile populației în domeniul apărării naționale.

6. Stabilește în premieră un Capitol aparte (V²), destinat planificării apărării naționale, care nu a avut anterior o reglementare juridică. Astfel, proiectul definește viziunea cu privire la organizarea activității de planificare a apărării naționale, care reprezintă un complex de activități și măsuri necesare promovării intereselor naționale, definirii și realizării obiectivelor de apărare națională. Tot în acest context, sunt precizate documentele în baza cărora se realizează planificarea apărării naționale, Strategia Securității Naționale a Republicii Moldova, Strategia Națională de Apărare și Analiza Strategică a Apărării; Strategia Militară a Republicii Moldova.

7. Stabilește principiile care stau la baza apărării naționale: suveranității privind asigurarea apărării naționale, legalității și respectării dreptului internațional, suficienței defensive a Forțelor Armate, controlului democratic asupra Forțelor Armate, neutralității permanente.

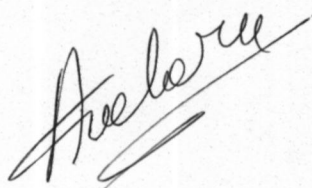
Se consideră că proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii nr.345-XV din 25.07.2003 cu privire la apărarea națională va prezenta un cadru legal adecvat, care va reglementa modul de asigurare a securității militare și apărării naționale a Republicii Moldova, va oferi garanții legislative pentru funcționarea eficientă și viabilă a întregului sistem național de apărare.

Aplicarea proiectului legii pentru modificarea și completarea Legii nr.345-XV din 25.07.2003 cu privire la apărarea națională urmează să fie asigurată inclusiv prin ajustarea unor prevederi din legile următoare: Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Legea cu privire la statutul militarilor, Legea cu privire la regimul stării de urgență, de asediu și de război, Legea privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea, Legea cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Republicii

Moldova, Legea cu privire la Poliția de Frontieră, precum și alte acte legislative și normative, care parțial sau integral reglementează domeniul de securitate și apărare națională a Republicii Moldova.

Implementarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.345-XV din 25.07.2003 cu privire la apărarea națională nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din partea statului, deoarece acestea se află într-o legătură strânsă și directă cu dinamica reformării sectorului de securitate și apărare.

Ministru

Anatolie ȘALARU